

Posudek oponenta bakalářské práce

Autor práce: Dominik Mach

Název práce: *Tvorba historického atlasu bitvy u Hradce Králové*

Cílem bakalářské práce Dominika Macha bylo navrhnout a vytvořit historický atlas bitvy u Hradce Králové. Zvolené téma je zajímavé, svou náročností splňuje požadavky kladené na tento typ kvalifikačních prací.

Předložená práce má 50 stran a je doplněna grafickou přílohou, historickým atlasem, v délce 30 stran.

Úvod práce je věnován kartografickým aspektům tvorby map bitev a historických atlasů; představuje teoretický rámec řešené problematiky. K této části mám následující drobné připomínky převážně stylistického charakteru:

- Na str. 10 autor uvádí, že „*Historické atlasy jsou ... tradičním líčením historie.*“, za tímto účelem zřejmě atlasy nevytváříme.
- Na str. 12 autor „*Odborně se za vojenské považují topografické a popisné mapy zájmových území*“, formulace je nejasná.
- Na str. 12 autor uvádí, že „*... lze zobrazit komplexní a složitou situaci.*“, jedná se synonyma.

V kapitola 3 je uveden přehled významných historických atlasů české i zahraniční provenience. Rešerši historických atlasů vydaných na území ČR považuji za velmi dobře zpracovanou, zahrnuje 10 nejvýznamnějších děl od roku 1850. U zahraničních historických atlasů se jedná spíše o výčet několika zajímavých publikací postrádající větší systematičnost. Doporučuji bibliografické údaje uvádět přímo za názvem publikace, jejich umístění na konci odstavce popisující atlas je poněkud matoucí, čtenáře vede k domněnce, že se jedná o citaci.

Kapitola 4 je věnována popisu průběhu bitvy u Hradce králové, kterou zasazuje do historického kontextu. K této části mám následující připomínky:

- Na str. 28 autor uvádí, že „*...při přechodu hranic nenarazili Prusové na odpor.*“ Nutno uvést, že bitvy lokálního charakteru probíhaly 22. června v Chrastavě či 27. června v Náchodě. U Václavic nalezneme mnoho připomínek těchto bojů, např. pomník 25. praporu polních myslivců.
- Na str. 28 autor označuje Svíb za les, název se vztahuje ke kopci (návrší).
- Formulace na str. 31 „*Rakouské císařství ... se rozdělilo na duální stát Rakousko-Uhersko.*“ je poněkud matoucí.

Kapitolu 5 s názvem „*Metodika zpracování*“ s délkou půl strany považuji za zbytečnou a doporučuji ji spojit s kapitolou 6, která se věnuje vlastní tvorbě historického atlasu. Autor zde podrobně popisuje jednotlivé fáze od kartografického projektu přes přípravu dat, tvorbu jednotlivých mapových výstupů až po sestavení atlasu. Jednotlivé kroky jsou přehledně a srozumitelně prezentovány. Větší prostor by si však zasloužila diskuze k jednotlivým obsahovým a konstrukčním prvkům map, návrhu znakového klíče, barevných stupnic, intervalové škály či metodě znázornění výškopisu. Autor dále uvádí, jakým způsobem byla vstupní data zpracována (chválím za použití otevřených datových sad) včetně postupu tvorby jednotlivých mapových výstupů. Při popisu řezů písma je vhodné uvádět výšku v jednotkách, dále by bylo vhodné popsat, která transformace byla při georeferencování mapových listů použita, a jaké přesnosti bylo dosaženo. Na str. 34 a 36 autor používá termín „*celková střední průměrná kvadratická odchylka*“, taková charakteristika přesnosti však neexistuje. Na str. 48 autor popisuje, že digitální model povrchu vytvořil z dobových dat, prosím o vysvětlení tohoto kroku u obhajoby.

Nyní k vlastnímu hodnocení historického atlasu. Autor zvolil moderní formu, kdy historický popis událostí na jedné straně doplňuje mapový výstup na protější straně. Neobvyklý čtvercový formát, daný lokalitou bojiště,

působí přirozeně, autor ho dle mého názoru zvolil rozumně. Výběr historických událostí a tematických map považuji za vhodný, čtenáře uvede do historického kontextu 2. poloviny 19. století, seznámí ho jak s událostmi, které bitvě předcházely, s průběhem bitvy, tak i s důsledky, které tento konflikt pro politický vývoj Evropy měl. Vlastní vojenské střetnutí je rozfázováno do dvouhodinových intervalů, které názorně ilustrují průběh na bojišti. Za tuto část si autor zaslouží pochvalu. Mapy jsou přehledné, názorné, mají vysokou vypovídací schopnost, z estetického pohledu vypadají hezky. Poněkud diskutabilní jsou mapové výstupy znázorňující dohlednost velitelů obou operací; kartografické vyjádření, při kterém jsou v mapě znázorněny pouze oblasti s přímou viditelností, a zbytek mapy je pokryt šedou barvou, nepovažuji za vhodný. Jako rozumnější by se jevilo znázornění neviditelných oblastí v šedotónovém spektru popř. zvýraznění hranic viditelných oblastí. Připomínku mám také ke způsobu znázornění výškopisu. Díky plochému terénu (rozdíl mezi nejvyšším a nejnižším místem zhruba 50 m), při kterém barevná hypsometrie není schopna vyjádřit plasticitu terénu, musel autor území bitvy uměle „převýšit“. Sílu toho efektu však ne zcela dobře odhadl, takže terén východolabské tabule zahrnuje podobné odstíny hnědé barvy jako velehory. Lepšího efektu by bylo zřejmě dosaženo některou z klasických metod znázornění výškopisu, např. metodou vrstevnic doplněnou stínováním. Otázkou k diskuzi je, zda výsledný produkt není spíše souborem historických map, než historickým atlasem.

Grafická úroveň práce je výborná, v práci se vyskytuje minimum překlepů. Vytvořený historický atlas je kvalitním kartografickým dílem, kromě výše uvedeného vyžaduje pouze drobné korekce především typografického charakteru. Mapové výstupy svědčí o vysoké kartografické erudici autora.

Zadané téma byla splněno, práce nevykazuje formální či obsahové nedostatky. Na základě výše uvedeného doporučuji předloženou bakalářskou práci k obhajobě a hodnotím ji stupněm

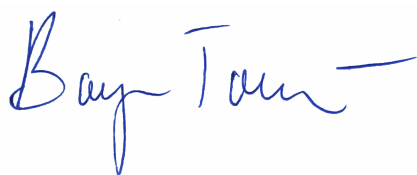
-výborně-.

V Praze dne 30. května 2019

doc. Ing. Tomáš Bayer, Ph.D.

Katedra aplikované geoinformatiky a kartografie

Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy

Handwritten signature in blue ink, reading "Bayer Tom" with a horizontal line extending to the right.